

WIEWIÓRKA J., POBORSKA-MŁYNARSKA K., ZIĘBA K. & FLASZA M. – W głąb soli i czasu w kopalni soli Bochnia. Wyd. AGH, Kraków 2016, s. 60, CD-ROM.

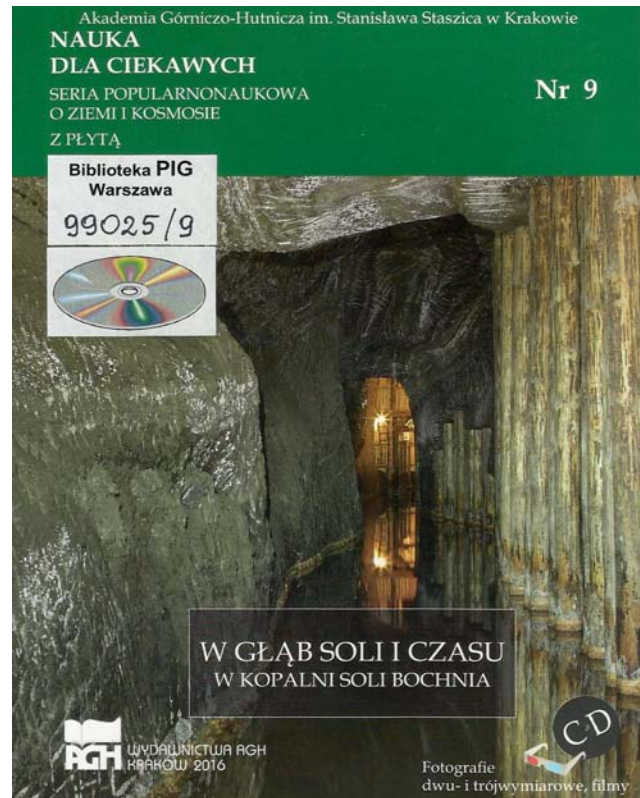
To już dziewiąta książka z popularnonaukowej serii Nauka dla ciekawych – o Ziemi i Kosmosie, wydawanej przez Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie. Wszystkie dotychczasowe publikacje z tej serii ujawniały Czytelnikom tajemnice Ziemi i jej historię, nie tylko zapisaną w kamieniu, ale i w wytworach ludzkiej pracy, jakimi są przecież kopalnie. Do tej pory ukazały się już dwie „solne” pozycje, dotyczące kopalni soli w Kłodawie i w Wieliczce. Dobrze się więc stało, że Czytelnik otrzymał również wyczerpującą informację o kopalni soli w Bochni, najstarszej w naszym kraju, która, jak twierdzą niektórzy, jest jeszcze piękniejsza niż znana na całym świecie kopalnia w Wieliczce.

Książka „W głąb soli i czasu w kopalni soli Bochnia” składa się z kilkunastu krótkich rozdziałów. Pierwsze dwa rozdziały dotyczą położenia geograficznego i odkrycia złoża soli w Bochni. Cztery kolejne zostały poświęcone zagadnieniom geologicznym. Autorzy wyjaśnili w nich genezę soli w miocenim morzu i procesy, dzięki którym powstało złożo soli w Bochni, scharakteryzowali również jego główne minerały i skały, a na końcu przedstawili budowę geologiczną złoża.

Po historii geologicznej złóż, czytając trzy kolejne rozdziały, przenosimy się do bliższych nam czasów i poznajemy m.in. losy kopalni wczoraj i dziś, od dawnych metod eksploatacji złoża w średniowieczu po dzisiejsze funkcje edukacyjne i atrakcje turystyczne. Opisano w nich przestrzenną strukturę kopalni, która działała jeszcze kilkadziesiąt lat temu, sposoby eksploatacji soli, a także zagrożenia naturalne w kopalni: metanowe i wodne. Dziś kopalnia pełni przede wszystkim funkcje turystyczne. Oferuje między innymi przeprawę drewnianą łodzią przez podziemną komorę zalaną solanką (bardzo brakuje takiej atrakcji w kopalni w Wieliczce). Trasę turystyczną wzbogaca multimedialna prezentacja historii kopalni, rozwoju technik wydobywczych, a także historii handlu solą. Na stanowiskach wyposażonych w holokrany i multimedialne manekiny turyści mogą odbyć podróż w czasie od Władysława Wstydliwego do lat współczesnych.

Na dalszych kartach książki znajdują się ciekawostki: legenda o św. Kindze, opisy dawnych górników eksploatujących żupę bocheńską, ich mundury, tradycje i święta. Jest też informacja o związkach bocheńskich górników z rumuńską kopalnią soli w Kaczycach. Do budowy tej kopalni potrzebni byli wykwalifikowani górnicy, dlatego w 1792 r. sprowadzono do Kaczyc 20 rodzin górniczych z Bochni. Wkrótce po tym jak jednemu z Polaków powierzono stanowisko góromistrza ta rumuńska kopalnia stała się w XVIII w. jedną z najnowocześniejszych w Europie. Ślady Polaków zachowały się w Kaczycach do dziś. Również i tę kopalnię można zwiedzać, a jej podziemne kaplice i jeziora przypominają atmosferą kopalnię w Bochni.

Książkę wieńczy krótki spis popularnej literatury na temat kopalnictwa soli oraz instrukcja korzystania z załączonej płyty CD, na której znajduje się pokaz slajdów z linkami do galerii obrazów 2D i 3D, filmów i panoram. Do

przeglądania galerii 3D należy używać okularów anaglifowych, które zostały dołączone do tego wydania książki.

Dla Czytelnika ważny będzie zapewne fakt, że książkę tę napisali ludzie, którzy od wielu lat są związani z kopalnią soli w Bochni. Jednym z autorów tej niewielkiej książeczki jest nieżyjący już niestety Janusz Wiewiórka – wieloletni główny geolog górniczy kopalni soli w Wieliczce i Bochni, a także kustosz Muzeum Żup Krakowskich. Krzysztof Zięba przez 8 lat kierował Kopalnią Soli „Bochnia” i to on doprowadził do wpisu w 2013 r. zabytkowych wyrobisk tej kopalni na listę światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego UNESCO. Michał Flaszka to główny geolog górniczy Kopalni Soli „Bochnia”, a Katarzyna Poborska-Młynarska jest pracownikiem Katedry Górnictwa Podziemnego AGH. Ten skład autorów – absolwentów AGH – sprawia, że ta niewielka przecież książeczka może być uważana za doskonałą pod względem merytorycznym.

Podobnie jak poprzednie publikacje z tej serii, również i prezentowana jest skierowana do bardzo szerokiego grona odbiorców – od młodzieży po studentów uniwersytetów trzeciego wieku. Jest to bardzo pożyteczna i wartościowa pozycja, o dużych walorach edukacyjnych. Jej plusem jest zwięzłość i prostota, dzięki czemu uczy nie nudząc. To ważna cecha, gdyż wiele wartościowych pozycji popularnonaukowych jest odkładanych na półkę, ponieważ czytelnicy nie mogą przebrnąć przez kilkadziesiąt stron trudnego i nie zawsze ilustrowanego tekstu.

Z pewnością zarówno autorom, jak i wydawcy oraz redaktorowi cyklu wydawniczego, profesorowi Andrzejowi Maneckiemu, należą się wyraz uznania. Można sądzić, że kolejne pozycje z tego cyklu będą również interesujące.

Włodzimierz Mizerski